

Verksamhetsberättelse år 2024

Styrelsen för Naturskyddsföreningen Roslagen, lokal krets i Norrtälje kommun, avger härmed sin verksamhetsberättelse för sitt 54:e verksamhetsår.

Medlemmar

Föreningen har enligt utdrag ur medlemsregistret efter 2024 totalt 1691 medlemmar, varav 1210 är fullbetalande medlemmar, 478 är familjemedlemmar och tre är hedersmedlemmar.

Förtroendevalda

Styrelsen har haft nio sammanträden under 2024: januari, februari, april, maj, augusti (fastställande av höstprogrammet och därmed inget protokoll), september, oktober, november och december. Vi har haft ca varannat möte digitalt för att spara bilmil och klimatet. I juni (12/6) och december (11/12) genomförde vi s k verksamhetsträffar med speciellt inbjudna förutom styrelsen, på Färsna gård.

Vid kretsstämman den 20 mars 2024 valdes följande till styrelse, revisorer och valberedning:

Post	Namn	vald till år
Ordförande	Ola Nordstrand	2026
Ledamot	Per Bengtson	2025
Ledamot	Lena Franzén	2026
Ledamot	Jana Weiss	2026
Ledamot	Lisa Nordstrand	2025
Ledamot	Kalle Güettler	2026
Ledamot	Hannes Tollbring	2025
Suppleant	Jörg Hellkvist	2025
Revisor	Dan Johansson	2025
Revisor	Lars Borgersen	2025
Revisorsuppleant	Kai Larsson	2025
Revisorsuppleant	Susanne Ortmanns	2025

Valberedning Agneta Wahlström 2024 (sagt upp uppdraget sep 2024)

Föreningen har via flera e-postutskick efterlyst minst en till valberedare men utan resultat.

Naturskyddsföreningen Roslagen har varit representerade i:

Norrtälje Naturvårdsstiftelse: Rolf Embro (ordinarie), Lena Franzén (ersättare). I naturvårdsrådet har Ola Nordstrand representerat föreningen.
Ängsö skötselråd: Kjell Färnkvist.

Information

Program

Två programblad har skickats ut till medlemmarna och lagts ut på Norrtälje stadsbibliotek och dess filialer samt på Rådmansö bageri med flera platser. Programbladen omfattade vår/sommar 2024 och höst/vinter 2024/25.

Webbsida och sociala medier

Victoria Janson, Jörg Hellkvist och Hannes Tollbring har ansvarat för kretsens hemsida www.roslagen.naturskyddsforeningen.se under året. Även Lasse Björklund har kunnat uppdatera hemsidan, liksom Ola Nordstrand.

Victoria Janson och Hannes Tollbring har haft ansvaret för kretsens Facebooksida "Naturskyddsföreningen Roslagen" från och med mars 2024 och har Hannes också ansvarat för föreningens Instagram-konto. Även Per Bengtson har varit administratör för Facebook.

Debattartiklar, insändare och mediainslag

Under verksamhetsåret 2024 har vi synts i olika sammanhang i de lokala tidningarna Norrtälje Tidning och Mitt Roslagen. Våra arrangemang har oftast synts i kortare artiklar i främst Norrtälje Tidning (NT). Det har också varit en bra aktivitet på Facebook och vårt Instagramkonto under året.

Januari:

Svar om skogen (Per Bengtson och Ola Nordstrand) - Norrtälje Tidning (NT) 240117
Kilmatveckan med Naturskyddsföreningen (Ola Nordstrand) - NT 240117
Politiker låter vår strömning dö ut - kvoterna är alldeles för höga (Ola N m fl) - NT 240118

Februari:

Lagen gäller även i skogen (Per Bengtson och Ola Nordstrand) - replik på Amalia Mattsson - NT 240209
Politiker låter vår strömning dö ut (Ola N m fl) - Mitt Roslagen (MittRo) 240215
Föredrag på stadsbiblioteket (Ola Nordstrand) - NT 240215
Naturreservat på riktigt - Sveriges Natur nr 1/24

April:

Vårens första aktiviteter för Naturskyddsföreningen (Ola Nordstrand) - NT 240403
Fler i Norrtälje borde klä sina tak med solpaneler (Tiit Nurmela, Tage Sundblom och Ola Nordstrand) - NT 240418
Många bäckar små blir en stor å... (Kalle Güettler) - MittRo 2404??

Maj:

Vårvandring på Storhammar (Agneta Falk) - NT 240513
Norrtälje har äntligen en koldioxidbudget - och? (Kalle Güettler) - NT 240514
Fler än Naturskyddsföreningen vill rädda klimatet (Kalle Güettler) - MittRo 240523

CO-skutan ska i hamn (Eva Zethelius och Gitte Söderbäck) - NT 240529
Naturskyddsföreningen förenar nytta med nöje (Ola Nordstrand) - NT 240530

Juni:

Spekulationer och fakta om klimatet (Kalle Güettler) - MittRo 240613
Naturskyddsföreningen summerar maj och juni (Hannes Tollbring, Kalle Güettler och Ola Nordstrand) - NT 240625
Solcellsparken i Hallstavik - fakta och frågor i Folkets Hus (Kalle Güettler) - NT 240626

Juli:

Orkidévandring med Naturskyddsföreningen (Susanne Karlsson och Ola Nordstrand) - NT 240717
Slåtter på Färsnaängen (Agneta Falk och Ola Nordstrand) - NT 240731

September:

Slåtter på Marn den 1:a september (Ola Nordstrand) - NT 240906
Svampexkursion vid Kornamossen (Kristoffer Stighäll) - NT 240925
Klimatvandring genom Norrtälje (Ola Nordstrand) - NT 240926
Friluftslivets dag, Färsnadagen och 4H-dagen firades (Ola Nordstrand) - NT 240927

Oktober:

Äntligen hoppfullt för klimatet (Kalle Güettler) - NT 241002
Annons för Spår i skogen - NT 241009
Naturskyddsföreningen naturstädade Norrtälje (Ola Nordstrand) - NT 241015
Arbetsamma ornitologer hade naturvårdsröj på Ängsö (Ola Nordstrand) - NT 241023

November:

Spår i skogen (artikel) (Ola Nordstrand) - NT 241104
Annons Kultur för klimatet - NT 241105

December:

Växtekolog berättade om Rävbacken för medlemmar (Ola Nordstrand) - NT 241206

Verksamhet

Kläppenstugan

Det var högt tryck på Kläppenstugan även under 2024. Stugan var uthyrd alla veckor under högsäsong men även långt in i september. Enklare renoveringar har utförts på stugan under 2024 men ett behov finns framöver att renovera fönster, bygga nytt utedass m.m. Ett möte med speciellt inbjudna genomfördes under hösten 2024.

Genomförda programpunkter

Under året har följande programpunkter genomförts:

Datum	Program	Antal deltagare
240201	Det levande - författarsamtal	ca 85
240309	Holkbygge	12
240320	Kretsstämman på Färsna gård	26
240406	Fagning på Färsnaängen	inställt då vintern gjorde comeback
240413	Vårvandring på Storhammar	13
240418	Fagning på Färsnaängen	9
240424	Norsjöbäcken i skymning	inställt p g a sjukdom
240427	Äntligen Klädbyttardag	ca 130

240505	Stillsam dag i skogen	2
240511	Naturstäda Norrtälje	14
240516	Politikerutfrågning (Folkets Hus)	ca 40
240518	Naturvandring på Väddö (Mälby)	9
240525	Biologiska Mångfaldens Dag	tot 100-150
240529	En resa med Brusewitz	ca 30
240531	Afternoon tea (stadsbiblioteket)	ca 10
240601	Upplev tångens hemliga liv	19
240603	Solparken i Hallstavik (föredrag)	ca 40
240608	Vandra i Linnés fotspår	9
240706	Orkidévandring på Maren	10
240720	Slätter på Färsnaången	7
240803	Liekurs på Färsna	8
240901	Slätter på Marn	14
240914	Vandring för klimatet	5
240915	Sällsamma svampar	13
240919	Hur möter vi barns oro...	flyttat till februari/mars 2025
240921	Färnsdagen	ca 200
241005	Naturstäda Norrtälje	9
241011	Naturvårdsröj på Ängsö	9
241016	Spår i skogen (föreställning)	35
241104	Livet som pågår här 1 (författarsamtal)	15
241110	Kultur för klimatet	ca 100
241111	Livet som pågår här 2 (författarsamtal)	15
241123	Röj på naturstigen (Mälby)	inställt p g a snö och is
241128	Rävbacken (författarsamtal)	31

Grupper

Skogsgruppen 2024

Roslagskretsen har varit aktiv i skogsfrågor 2024. Arbetet har inriktats på att värna naturskogar som riskerar avverkning, att sprida kunskap om hyggesfritt skogsbruk, att lyfta skogens roll för klimatet och för att göra praktiska naturvårdsinsatser. Några medlemmar har genom en studiecirkel tagit motorsågskort för att kunna delta i praktiska naturvårdsinsatser. Naturvårdsröjning har bland annat skett vid Grundsjömossarna där föreningens utbildade motorsågsarbetslag har ingått och samarbetat med Roslagens ornitologiska förening.

Programaktiviteter

Fre 11/10: Naturvårdsröj i Ängsö nationalpark

Ons 16/10: Spår i skogen på Opalen

Skrivelser

Vi har gjort ett flertal skrivelser och överklaganden för föreningen, som bidragit till skydd av ovärderliga skogar.

Solcellsgruppen

Solcellsgruppen har fortsatt arbetet med att påverka och informera boende i Norrtälje kommun om solceller och förnybar energi. Ett begränsat antal studiebesök har genomförts hemma hos några av gruppens medlemmar med egna solcellsanläggningar på fristående hus eller i bostadsrättsförening. Vi har också skrivit en debattartikel i Norrtälje Tidning om att fler i Norrtälje borde klä sina tak med solpaneler.

Roslagens Klimatgrupp

Vision: Norrtälje kommun ska senast 2045 vara klimatneutral, säkrad mot extremväder och ekologiskt hållbar. Omställningen ska uppfattas som legitim och rättvis.

Vi har träffats regelbundet på fredagar i Coompanions lokaler vid busstorget där vi disponerar ett konferensrum gratis. Oftast har vi efter mötet gått ut till Stadsbibliotekets entré och ICA Kryddan där vi delat ut flygblad. Vi bestämde själva att vi från och med hösten inte behöver polistillstånd och det har hittills gått bra. Eftersom det går åt många flygblad trycker vi dem numera genom RNF:s avtal med Naturcentrum om kopiering. Att vi nu trycker upp våra flygblad själva på vitt papper minskar trycket på budgeten med tusentals kronor.

Under året har vi skrivit debattartiklar om koldioxidbudgeten, klimatkrisen med mera i både Norrtälje Tidning och Mitt Roslagen. Vi har bjudit in Anders Heggstad (Klimatsekretariatet) till ett möte för att lära oss mer om koldioxidbudgeten och diskutera strategi i kommunen. Vi har hållit kontakt med vatten- och tf. klimatstrategen och politiker i kommunstyrelsen, arrangerat utfrågning i Folkets Hus Norrtälje av samtliga partier i Kommunfullmäktige samt ett informationsmöte om solcellsparken i Hallstavik. Inför sommarens EU-val informerade vi muntligt och i flygblad om vilka partier som driver en god respektive dålig klimatpolitik i EU. Vi medverkade även aktivt i RNF:s klädbyttardag och deltog i Coompanions hållbarhetsdag på Färsna i oktober, ett samarbete där vi fortsatt finns med på en kant. Under hösten hade vi ett möte med kommunens nya hållbarhetsstrateg Annika Finnström. Vi informerar oss fortlöpande om vad som händer i kommunens förvaltningar och styrelse gällande implementering av hållbarhetsmålen.

Före jul påbörjade vi arbetet med en strategi och verksamhetsplanering för 2025. Det senare har pausats i januari och början av februari på grund av prioriterat arbete med remissen på Svenska kyrkans skogsutredning, som tar mycket tid och i mycket är en ödesfråga för både klimat och miljö.

Ängsgruppen

Under verksamhetsåret har Ängsgruppen haft tre träffar och en del informella kontakter rörande planering av aktiviteter som utförts under året.

Vi är nu sju personer i gruppen, Jörg Hellkvist, Hannes Tollbring, Lisel Hamring, Agneta Falk, Josefin Ekberg, Lillemor Rehnberg och Lena Franzén.

Aktiviteter under året har varit:

Vi bjöd in till **Fagning** av vår slåtteräng invid biparken på Färsna gård, vid det tillfället hade vi också en del andra aktiviteter så som tillverkning av fröbollar, bygge av boplatser för bin och andra insekter, vi borrhade hål (bostäder) i död ved för bin, vi hade försäljning av fågelholkar och fladdermusholkar.

Biologiska mångfaldens dag firade vi tillsammans med Norrtälje Naturcentrum och Norrtälje trädgårdsförening, också det på Färsna gård. Vi i Ängsgruppen sålde holkar, guidade runt på slåtterängen, hade tipspromenad i Biparken, letade olika blomarter, gjorde fröbollar med barnen och delade ut fröpåsar till intresserade.

Lördagen den 20 juli var det dags för **slätter på Färsna gård**. Under ledning av Jörg slog vi vår äng med lie. Efter fullgjort uppdrag bjöd Naturskyddsföreningen på fika.

I augusti hade Jörg en liekurs! Hur slår man en äng med knacklie? Platsen var en äng vid Färsna Naturreservat.

Den 1 september var det dags för **slätter på Marn, Väddö**. I 32 år har Naturskyddsföreningen Roslagen slagit med lie och krattat rikkärret Maren på Väddö. Några gav sig på sly och annat med yxor och motorsåg. Alla år med slätter här har givit resultat i ett flertal orkidéer och en hel del tranbär.

Den 28 november hade vi **författarsamtal på stadsbiblioteket med författaren Emil Viktor Nilsson** utifrån hans bok "Rävbacken". I den berättar han om hur han och hans grannar bestämmer sig för att återskapa Rävbackens ängs- och hagmarker. Resultatet blev oväntat och fantastiskt!

Genom aktiviteter som fagning, slätter och liekurser på Färsna gård har intresset och förståelsen för ängens fauna och bevarande ökat. Vi hoppas på att ännu fler ska upptäcka våra aktiviteter och sprida dem vidare.

Projekt

Under 2024 har arbetet med restaurering av Grundsjömossarna och Skottvikskärret fortgått. Projektet Stor Tofsäxing rullar också vidare in i 2025. Det är framför allt Christer och Kristoffer Stighäll som håller ihop det hela. I slutet av året initierade Calle Montell ett projekt om igelkottar i allmänhet och i Roslagen i synnerhet. Om detta projekt tas det beslut i början av 2025.

Remisser och yttranden

Aktiviteten gällande synpunkter, kommentarer, yttranden med mera avtog inte efter årsskiftet 2023/2024 - snarare tvärtom.

Vi rivstartade året med att uppmärksamma Naturvårdsverket på att det i ett område kallat Söderby-Väsby finns ytterst höga naturvärden.

Hemställan att omföra delar av fastighet Söderby-Väsby 1:4 till Naturvårdsverket för långsiktigt skydd

Naturskyddsföreningen Roslagen och Roslagens ornitologiska förening erfar att Allmänna arvsfonden har övertagit fastigheten Söderby-Väsby, Norrtälje kommun, Stockholms län. Naturskyddsföreningen vill uppmärksamma Arvsfonden på att området hyser ytterst höga naturvärden av nationella intressen, och bör därför ges ett långsiktigt skydd i någon form, lämpligen naturreservat.

Anm: i svaret vi fick framgår det att vi behöver styrka att vi företräder Naturvårdsverket och med det föll vår hemställan. Vi har inte hört något sedan dess.

Den 2 februari kommenterade vi planen för Mora 3:55 gällande att bygga ut förskolan. Så här avslutar vi det hela...

Föreningen önskar att det vid exploateringen verkligen tas hänsyn till det som i de olika inventeringarna lyfts som särskilt känsliga och/eller skyddsvärda. Den biologiska mångfalden är ständigt hotad och ska kommande generationer få ta del av den behöver särskild hänsyn tas vid all exploatering. Det känns extra viktigt att det finns tillgänglig natur i närområdet till skolor och förskolor.

Det finns planer på att bygga ut och renovera anstalten i Norrtälje och den 9 februari skickade vi in några få kommentarer när det var samråd för planen.

Vi ställer oss positiva till planen i helhet och framför allt är vi mycket positiva till den föreslagna solenergianläggningen med syfte att försörja fastigheten. Dock kan vi tycka att det vore bra att anlägga solceller på de nya bostads- respektive sysselsättningshus som ska byggas och att redan i planeringsstadiet av dessa räkna med att det ska finnas solceller på taken. Önskvärt vore om det gick att få in lite träd och buskar även innanför muren.

I nuläget lutar det åt att flytta hela anstalten (bygga upp den på annan plats) p g a att det blir för omständligt med en renovering med till- och ombyggnad.

När det var dags för granskning av detaljplanen för Mellinge holm passade vi på att skicka en del synpunkter.

Föreningen ser positivt på att de ytor som i naturvärdesinventeringen klassats som "Klass 3 - Påtagligt naturvärde" bevaras och planläggs som allmän plats - natur. Dock vidhåller föreningen vad den uttryckte i samrådet angående exploatering av tidigare oexploaterad mark. Det borde finnas redan exploaterad mark (Sika?) som kan användas för det behov av industri- och verksamhetsmark som står i kommentaren i samrådsredogörelsen, så att avvägningen landar i att bevarandet av naturvärden väger tyngre. (Kommentar:...I planförslaget och den tillhörande miljökonsekvensbeskrivningen har avvägningar gjorts mellan bland annat naturvärden och det behov av ny industri- och verksamhetsmark som finns inom Norrtälje kommun.)

.....

Med hänvisning till ovanstående anser Naturskyddsföreningen Roslagen att planområdet innefattar alltför höga naturvärden för att exploateras. Naturskyddsföreningen Roslagen anser också att de åtgärder som föreslås i planen inverkar för kraftigt på ett område som

under lång tid har utvecklats till ett område med hög andel biologisk mångfald. Föreningen förordar en återförvisning av planen.

Fastigheten Riddersholm 1:9 har varit en långdragen historia. Det började med att ägaren ville tillföra ytterligare byggnader på fastigheten. Med anledning av det kritiska läget gällande grundvatten, närheten till naturreservatet etc så hjälpte vi medlemmar som bor granne med fastigheten att överklaga beslutet i Norrtälje kommun. Länsstyrelsen, Mark- och miljödomstolen och till sist Mark- och miljööverdomstolen avslag överklagan.

Sportfiskarna och vi samordnade oss gällande en överklagan till Länsstyrelsen för nybyggnation av brygga och anläggande av en badplats på Norrvreta, Singö. Det vi främst motsatte oss var exploatering på en yngelplats för främst abborre och gädda. Efter kompletteringar i november har vi inte hört något.

Under 2023 var vi med och skrev synpunkter på Översiktsplanen 2050 under samrådsförfarandet. När det var dags för granskning i juni 2024 använde vi oss i stort av samma argument som vid samrådet. Här följer några utdrag...

Enligt inledningen ska översiktsplanen sträva "mot att nå de nationella miljö kvalitetsmålen och klimatmålen. Kommunerna har både ett ansvar och en stor möjlighet att påverka utvecklingen i miljön genom sin roll som verksamhetsutövare, upphandlare, inköpare, myndighet, kunskapspridare, inspiratör och föredöme."

När vi återigen granskar Sveriges miljömål 2022 så kan vi ännu en gång konstatera att takten i omställningen mot ett mer hållbart samhälle måste öka för att miljö kvalitetsmålen och klimatmålen ska uppnås till 2050. Det gäller både nationellt och lokalt och Norrtälje kommun är inget undantag.

.....

Vi anser att med den tillbakagång som skett och som sker för den biologiska mångfalden, så måste klimat, miljö och natur prioriteras framför ny verksamhet eller ny bebyggelse i de fall då det finns andra alternativ. Självklart ska näringslivet ges förutsättningar för att utvecklas, men inte till vilket pris som helst. Tillgänglig natur i anslutning till befintlig bebyggelse för boende minskar genom att nya byggplaner kommer fram. Detta kommer att på sikt bli en folkhälsofråga när fler får det svårt att ta sig till och ut i naturen.

.....

Att planen anger att laddplatser för elfordon behöver byggas ut över hela kommunen ser vi som mycket positivt liksom att planen revideras så att flera utbyggnadsområden som berör höga natur- och kulturmiljö värden utgår och att strandskyddat område inte tas i anspråk.

Vi anser att det i arbetet med energiförsörjning prioriteras förnybar energi i form av i första hand sol- och vindenergi och det på platser som inte ger en negativ inverkan på natur och miljö. Solparker som anläggs på "passiv" jordbruksmark kan med fördel kombineras med får och i de fall då jorden ska brukas går det att sätta solpaneler tillräckligt glest och högt för att jordbruksmaskiner i viss mån kan komma fram. Vindenergi bör i första hand vara havsbaserad och placeras där det inte är fastställt att det är så kallade flyttfågelsträck.

Även om planen ger utrymme för såväl förtätning inom befintliga strukturer och utbyggnad av nya områden för bostäder, så anser vi att det är en för ensidig inriktning på de tätortscentrum som planeras att byggas om eller byggas nya. Den gestaltning som anges lyfter inte fram ortens karaktär när nybyggnation nämns som flerbostadshus med verksamheter i bottenplanet. Det riskerar att göra samtliga orter till "monokulturer" som alla ser likadana ut.

.....

Vi gläds åt att markanvändningskartan revideras så att den tänkta dragracingbanan utanför Hallstavik utgår. En gammal plan som nu läggs ner för sista gången, hoppas vi. Transporter av såväl gods som personer känns mer positivt än fler bilar och lastbilar på redan hårt belastade Roslagsvägar. Att planen ger utrymme för utveckling av hamnarna i Hallstavik (godstransporter) och Grisslehamn (persontransporter) tycker vi känns bra.

Vi anser dock att den planerade utvecklingen av persontransporter från Grisslehamn kräver en kraftfull utveckling av infrastrukturen innan den kan ta emot ett större antal resande än det är idag. Förhoppningsvis anländer fler och fler med elbilar men då krävs en infrastruktur som är anpassad för detta, med fler laddstolpar etcetera.

Tillgång till natur, friluftsliv och fritidsanläggningar väger tungt i en samhällsplanering och framför allt vid anläggandet av nya bostadsområden. **Att ha tillgång till natur och anläggningar som stimulerar hälsa och välmående är av stor vikt ur ett folkhälsoperspektiv. Att kunna ta sig till anläggningar och natur ingår i detta genom en utbyggnad av gång- och cykelvägar, kollektivtrafik etcetera. Vi anser att det finns mycket att göra för att nå ambitionsnivån i planen.**

.....

På alla punkter utom sociala konsekvenser bedöms planen ha negativa konsekvenser. Negativa konsekvenser för vatten, FN's globala mål 6 och 14; negativa konsekvenser för natur, mål 11,13 och 15; negativa konsekvenser för bebyggelse, kulturmiljö och landskap, mål 11; samt negativa konsekvenser för klimatpåverkan, mål 7,9, 13 och 11 enligt kommunens egen bedömning. Dessa områden berörs samtliga av miljöbalken.

Med dessa negativa konsekvenser ifrågasätter vi hur man kan bedöma de sociala konsekvenserna som positiva när människors, djurs och naturens hälsa är hotad på grund av miljökonsekvensernas inverkan. Med de kunskaper vi har idag är det högst anmärkningsvärt att planera för bebyggelse som ökar utsläppen samtidigt som det finns teknik för att bygga klimatneutralt.

Översiktsplanen med dess inbyggda hot mot klimat och miljö är varken kompatibel med Norrtälje kommuns Miljö- och klimatstrategi eller den nyligen beslutade CO2-budgeten. Gör om gör rätt!

Hållbarhetsbedömningen innebär ett underkännande av planen ur miljö-, hållbarhets-, klimat- och biologiskt mångfaldsperspektiv. Detta är naturligtvis helt oacceptabelt och leder till ett övergripande krav från RNF:

Omarbeta planen i alla delar som är relevanta för natur, miljö och klimat utifrån de synpunkter vi framför i detta remissvar.

Av största vikt för att planera, informera om och garantera hållbarhetsåtgärderna i planen är det av oss förordade klimatkontoret. Utan en instans i administrationen som har ett tydligt uppdrag att leda utvecklingen på klimat-, miljö- och hållbarhetsområdena försvinner de bara i "business as usual".

När detaljplanen för Björnö etapp 2 och 3 var ute på granskning 2024-05-22 - 2024-06-24, så passade vi såklart på att tillsammans med Roslagens Ornitologiska Förening säga vad vi tyckte och tycker om planen.

Föreningarna anser att det avsnitt som avslutar planbeskrivningen "Konsekvenser av planens genomförande" visar på hur olämpligt det är att exploatera området. Det sammanfattas väl i texten om att "planen bedöms främst ha negativ påverkan på miljömålet ett rikt odlingslandskap, p.g.a. ianspråktagande av jordbruksmark och ianspråktagande av det kulturhistoriska jordbrukslandskapet. Vidare har planen negativ påverkan på miljömålen begränsad klimatpåverkan, frisk luft och bara naturlig försurning p.g.a. planens perifera läge, bristande kollektivtrafik och låga grad av service, vilket kommer att medföra att boende till stor del kommer att vara bilberoende. Bristen på service och kollektivtrafik påverkar även miljömålet god bebyggd miljö negativt. Planen påverkar miljömålen levande skogar och ett rikt växt och djurliv både negativt och positivt, eftersom naturvärden tas i anspråk samtidigt som detta i viss mån kompenseras genom dagvattendammar, meandring av rätat dike och skyddsåtgärder för artskyddsarter."

Huvudalternativet ger märkbara negativa konsekvenser på kulturmiljön och områdets tillgänglighet. Att "stora delar av skogsområdet bevaras..." stämmer inte. Resultatet av

etapp 1 närmare slalombacken väster om Björnö gård visar att området med den exploateringsgrad som genomfördes innebar att människor i Norrtälje stad som tidigare gått på berget öster om slalombacken nu, på grund av nya hus, är hänvisad till en smal passage närmast vattnet utan några möjligheter till de fina strövstigar som tidigare funnits uppe på hållarna med vacker utsikt över Norrtäljeviken.

.....

Roslagens Naturskyddsförening och Roslagens ornitologiska förening anser att Norrtälje kommun behöver omarbete väsentliga delar av planen för att den skall uppväga de stora negativa effekter den nu föreliggande planen riskerar innebära både för Norrtälje stads befolkning, för livsmedelsproduktion, för kulturlandskapet kring Björnö, för det rörliga friluftslivet och folkhälsan samt för de mycket höga naturvärden som finns i området. Gör detta så kan alla, både Norrtälje stads invånare, de nya boende i Björnö, och de som även fortsättningsvis både vill och behöver nyttja naturen kring Norrtäljeviken och det värdefulla grönstråk som kan skapas, även fortsättningsvis glädjas. Om planen antas utan justeringar så kommer det att innebära att Norrtälje kommun, stadens invånare, de nya boende på Björnö samt havsörnar och andra skyddsvärda arter, för alltid förlorar en viktig grön infrastruktur som är mycket viktig för Norrtäljes alla invånare i framtiden.

Det hjälpte föga, så den 17 november tog kommunfullmäktige beslut om att anta planen. Då bestämde föreningarna att överklaga beslutet till Länsstyrelsen och det är där "bollen" ligger just nu.

När det dök upp en inbjudan till samråd för Nydal bergtäkt i Bredvik så fick vi möjlighet att yttra oss. Egentligen gällde det en tillståndsprövning, som vi motsatte oss med följande argument...

Föreningen har uppfattat det som att nuvarande verksamhetsutövare SFA Gruppen har underentreprenörer som kör massor till och från tälkten. Med anledning av den skandal som uppstått i och med Think Pink så är vi på vår vakt och vill försäkra oss om att den återvinning av jord, berg, betong och ev andra massor inte innehåller annat än det som anges i underlaget (berg, jord- och schaktmassor, asfalt och betong).

Deponin av jordmassor och annat material ska enligt ansökan uppfylla gällande gränsvärden för utlakning med mera, men föreningen känner trots det en oro för att det kan läcka ut förorenat lakvatten. I anslutning till tälkten finns diken och en mosse samt Pottåkerssjön. Därifrån går vattnet vidare i ett vattendrag som så småningom mynnar ut i Erken, kommunens största sjö och länets näst största insjö. Där kan det i allra värsta fall upptäckas föroreningar från tälkten, även om sannolikheten är mycket liten.

Ytterligare en inbjudan till samråd dök upp i juni. Även här gjorde vi yttrandet tillsammans med Roslagens Ornitologiska Förening och nu gällde det en solcellspark i Riddersholm.

Det planerade verksamhetsområdet för solparken ingår i riksintresse för såväl högexploaterad kust som riksintresse för rörligt friluftsliv, likt i princip hela kustområdet i Norrtälje kommun. Frånsett kuststräckan och friluftslivet så är området av stor betydelse även för fågellivet. Till exempel dammarna som nämns nedan är betydelsefulla fågelbiotoper.

Närheten till både naturreservat (Riddersholms naturreservat och Gillberga naturreservat) och flera natura 2000-områden gör att föreningarn anser att infrastrukturen och de vägar som krävs för anläggandet av solparken inte på något sätt får inkräkta på reservat och natura 2000-områden.

Men - ett steg närmare en fossilfri energimixed kommer vi med en solpark i Norrtälje kommun. Ska kommunen nå målet att vara en fossilbränslefri organisation till år 2030 och kunna bidra till de nationella målen om nettonollutsläpp av växthusgaser till år 2045, så krävs det betydligt mer av kommunen när det gäller satsningar på förnybar energi i form av sol och vind och på sikt även vätgas.

.....

*Inom verksamhetsområdet finns även Stormossen (påtagligt naturvärde - klass 3), som är del av den nationella våtmarksinventeringen och är ett viktigt inslag för de arter som är anpassade för att leva i den miljön. **Det är av vikt att den mossen inte exploateras i samband med anläggandet av solparken och all infrastruktur som krävs i form av vägar etcetera.***

.....

Föreningarna har full förståelse för att det finns ett stort behov av förnybar energi och anser att det är bättre med en solpark än en anläggning för vindkraft. Dessa bör byggas till havs för största effektutvinning. Samtidigt är det väl känt att naturområden med höga naturvärden samt biologisk mångfald blir allt färre. Det är också viktigt att områden för det rörliga friluftslivet för rekreation, bär- och svampplockning etcetera får finnas kvar för en fortsatt god folkhälsa, och där befinner vi oss inte idag till viss del.

Planen för Mellingeholms verksamhetsområde klubbades i kommunfullmäktige i juni (17/6) så för oss återstod inget annat än att överklaga beslutet till Länsstyrelsen.

I beslutsunderlaget anges att "Ytor avsätts även för parkering, tekniska anläggningar, flygtrafik samt naturområden inklusive dagvattendammar." Då det redan finns naturområden med en hög andel biologisk mångfald med flertalet skyddsvärda och rödlistade arter, yrkar föreningen på att detaljplanen bör rivas upp. Alternativt återremitteras för att ge ett större spelrum för just den biologiska mångfalden. Detta föranleder Naturskyddsföreningen Roslagen till att överklaga beslutet till högre instans.

I anslutning till att hösten gjort entré kom en inbjudan om samråd för ny- och tillbyggnad av Svanberga skola och förskola. Vi hade inget emot planen i stort men passade på att lyfta

några delar som gällde naturvärden, som vi värnar extra mycket om. Men vi passade också på att lyfta vikten av en förbättrad trafiksituation.

*Som naturvårdsorganisation är vi särskilt angelägna om de naturvärden som finns inom planområdet. Därför är det glädjande att läsa i planhandlingarna att det genomförts relativt färska naturvärdesinventeringar. Föreningen har under några tillfällen genomfört exkursioner i anslutning till planområdet och visat på kalkbarrskogar med riklig förekomst av flera skyddsvärda svamp- och kärlväxtarter. **För föreningen är det mycket angeläget att naturvärden som redovisats avgränsas och skyddas för vidare exploatering.***

.....

*Trafiksituationen, speciellt vid skoldagens början och slut, är inte på något sätt tillfredställande. Det finns flera risker med den situation som nu gäller. Speciellt stor är risken i anslutning till väg 76 som har hög belastning av såväl personbilar som lastbilar/långtradare, bussar etcetera. **Föreningen ser fram emot en förbättrad trafiksituation, som inte utsätter förskolebarn, skolbarn, pedagoger och andra för fara då de förflyttar sig gående, med cykel eller annat transportmedel till och från skolan och förskolan.***

*Med detta sagt så ställer sig föreningen ändå positiv till en utbyggnad av Svanberga skola och en nybyggnad av en förskola. **Under förutsättning av att det som framgår i planhandlingarna om förbättrad trafiksituation, skydd av naturvärden, friytor för skol- och förskolebarn etcetera kommer att gälla från nu och framöver.***

När det var dags för granskning av detaljplanen för Stjärnan 8 med flera i Norrtälje stad var det inte mycket att orda om. Vi passade på att lyfta de positiva delarna i planhandlingarna.

Extra glädjande är att byggherrens ambition är att certifiera byggnaden med Svanenmärkning. Även de delar i planförslaget som säger att en del av marken inte får vara hårdgjord och att planteringsytorna ska ha många funktioner; så som trivsel, ekosystemtjänster och för att ta hand om dagvatten, är något vi tycker om. Att planförslaget också innehåller utrymmen för miljörum där olika fraktioner kan sorteras känns som ett steg i rätt riktning i den här kommunen, som i flera fall legat lite efter när det gäller återvinning, matavfallsinsamling etcetera jämfört med många andra kommuner i länet och landet.

Utöver alla dessa yttrandet och liknande så har vi genom Kjell Färnkvist (som sitter med i skötselrådet för Ängsö) svarat på en remiss gällande ny skötselplan för nationalparken. Styrelsen ansåg att det är Kjell som vet mest om såväl skötselplanen som Ängsö så det fick bli hans remissvar som skickades in i föreningens namn.

Vidare bör nämnas att det under året har blivit reaktioner på de överklaganden som vi gjort på diverse avverkningsanmälningar. Med god hjälp av medlemmar, extern expertis med flera så har vi kunnat begränsa avverkningsytor, förhindrat avverkningar och i andra fall skjutit fram tänkta avverkningar till dess att Mark- och Miljödomstolen (Nacka tingsrätt) alternativt Mark- och Miljööverdomstolen (Svea Hovrätt) beslutat i ärendena.

Dessa överklaganden är så detaljrika och omfattande att det skulle krävas en helt egen berättelse, men de finns att tillgå genom föreningens ordförande för den som är intresserad.

Avslutning

Under verksamhetsåret 2024 har vår klimatgrupp haft ett fortsatt mycket aktivt arbete med bl a politikerutfrågningen i Folkets Hus, föredraget i Hallstavik om landets största solcellspark, medverkan vid Kultur för klimatet och mycket mer än så. Även ängsgruppen har varit aktiv med flera aktiviteter på Färsna gård. Författarsamtal på stadsbiblioteket i Norrtälje och i Norrtälje bokhandel vid Lilla torget i Norrtälje har vi haft rekordmånga av under året.

Vi har också haft ett fortsatt bra och konstruktivt samarbete med främst Roslagens Ornitologiska Förening och Norrtälje Naturcentrum.

Vi har under året uppvaktat kommunen med synpunkter och yttranden gällande flera detaljplaner och speciellt när det gäller etapp 2 och 3 på Björnö. Där gick det så långt som till ett överklagande när planen klubbats i fullmäktige. Vi skrev även en debattartikel om varför vi överklagade planen och debattartikeln har mottagits både med ris och ros, mest ros. Såväl yttranden, överklagandet och artikeln skrev vi ihop med Roslagens Ornitologiska Förening.

Under verksamhetsåret 2025 kommer vi att fortsätta med att påverka, utbilda och informera såväl allmänhet som tjänstepersoner och politiker om de enskilt största frågorna klimat, biologisk mångfald och en sund miljö- och naturvård.

Tack till alla medverkande för fantastiska insatser under verksamhetsåret 2024.

Styrelsen för Naturskyddsföreningen Roslagen 2025-03-19

Ola Nordstrand

Lena Franzén

Per Bengtson

Lisa Nordstrand

Jana Weiss

Kalle Güettler

Hannes Tollbring

Jörg Hellkvist